

Sisserändajate lõimimine Euroopas

Euroopa Parlamendi resolutsioon sisserändajate lõimimise kohta Euroopas koolide ja mitmekeelse hariduse abil (2004/2267(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu 25. juuli 1977. aasta direktiivi 77/486/EMÜ võõrtöötajate lastele hariduse andmise kohta¹;
- võttes arvesse nõukogu 16. detsembri 1997. aasta resolutsiooni², millega kutsutakse liikmesriike üles julgustama võõrkeelte varajast õpetamist ja üle-euroopalist koostööd koolide vahel, kus võõrkeeli sel viisil õpetatakse;
- võttes arvesse nõukogu 25. novembril 2003. aasta resolutsiooni "Kooli muutmine avatud õppimiskeskonnaks, et ennetada ja takistada õpingute katkestamist, tagada noorte hakkama saamine ning soodustada nende sotsiaalset hõlvamist"³;
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu Barcelona 15.-16. märtsi 2002. aasta kohtumise eesistuja järelduste üleskutset edendada vähemalt kahe võõrkeele õpetamist alates kõige varasemast east;
- võttes arvesse komisjoni 3. juuni 2003. aasta teatist nõukogule, Euroopa Parlamendile, majandus- ja sotsiaalkomiteele ning regioonidekomiteele sisserände, lõimimise ja tööhõive kohta (KOM(2003)0336);
- võttes arvesse komisjoni 24. juuli 2003. aasta teatist nõukogule, Euroopa Parlamendile, majandus- ja sotsiaalkomiteele ning regioonidekomiteele pealkirjaga "Keeleõppe ja keelelise mitmekesisuse edendamine – tegevuskava 2004–2006" (KOM(2003)0449);
- võttes arvesse Rassismi ja Ksenofoobia Euroopa Järelevalvekeskuse soovitusi suurendada avalikku abi sisserännanute ja vähemuste kogukondadest pärit laste halvemuse vähendamiseks;
- võttes arvesse eesistujariigi Luksemburgi korraldatud sümposiumi "Hariduse areng Euroopas – mitmekeelsus avab uusi väljavaateid" (10.–11. märts 2005) järeldusi;
- võttes arvesse nõukogu 25. mai 2005. aasta haridusministrite istungi järeldusi;
- võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
- võttes arvesse kultuuri- ja hariduskomisjoni raportit (A6–0243/2005),

¹ EÜT L 199, 6.8.1977, lk 32.

² EÜT C 1, 3.1.1998, lk 2.

³ ELT C 295, 5.12.2003, lk 3.

- A. arvestades, et ümberasumisvood on pärast 1977. aastat, millal võeti vastu eelnimetatud direktiiv, millega kehtestati ühenduse sisse­rändajatele sihtriigi keele ning päritoluriigi keele ja kultuuri õppimise õigus, märgatavalt suurenenud;
- B. arvestades, et laialdane ümberasumine tekitab uusi identiteediprobleeme ja tõstab Euroopa Liidu, liikmesriikide ning piirkondlike ja kohalike ametiasutuste jaoks lõimimispoliitika üheks prioriteediks;
- C. tuletades meelde, et Euroopa on erinevatel ajastutel elanud üle vähemuste tagakiusamise perioode ning et ehkki soovime seda osa oma ajaloost lõplikult seljataha jätta, toob see esile diskrimineerimise vastase võitluse tähtsuse ELis;
- D. arvestades, et Euroopa institutsioonide rohked haridusalased otsused püüavad tagada võrdseid õigusi kõikidele Euroopa Liidus elavatele lastele ja noortele, hoolimata nende sünnikohast, vanemate ja vanavanemate päritolust ning õiguslikust seisundist;
- E. arvestades, et Euroopa Ülemkogu Lissaboni 23. ja 24. märtsi 2000. aasta kohtumise eesistuja järeldused (mille eesmärgiks on vähendada 2010. aastaks poole võrra selliste 18 kuni 24 aastaste noorte hulka, kellel on vaid põhiharidus) nõuavad sisse­rändajate järeltulijatele juurdepääsu tagamist haridusele ning koolide valmisolekut tagada nende lõimimine ja välistada diskrimineerimine;
- F. rõhutades, et õpilaste puhul, kelle õppetöö toimub keeles, mis erineb sellest, mida kasutatakse kodus, lisanduvad õppimiskaskustele sageli normaalset kooliskäimist raskendavad materiaalsed, sotsiaalsed ja psühholoogilised tingimused;
- G. tuletades meelde, et keeleline lõhe kodu ja kooli vahel võib soodustada kooli pooleliijätmist ja perekonna eemaldumist ühiskondlikust elust, mistõttu peab keelelist lõimimist alustama juba enne kooliiga; tuletades ühtlasi meelde, et selle eesmärgi täitmiseks tuleb soodustada selliste meetmete tarvituselevõtmist, mis võimaldavad sisse­rändajate lastel ühelt poolt süvendada emakeeleoskust, mis on õppetegevuses määrav element, ja teiselt poolt õppida vastava riigi keelt;
- H. arvestades, et mitmekeelne haridus aitab mõista kultuurilisi erinevusi ajal, kui aina suuremal hulgal sisse­rändajate teise ja kolmanda põlvkonna noorukitel on raskusi identiteedi konstrueerimisel mõjuavaldavate kriteeriumite rohkusega hakkama saamisel;
- I. arvestades, et mõne lingua franca kinnistumine haridussüsteemis viib teatud juhtudel päritolukultuuri ja emakeele omandamise takerdumiseni pärast kooliminekut;
- J. arvestades, et Euroopa institutsioonid püüavad kasutada erinevaid võõrkeelse aineõppe kogemusi¹;

¹ Inglise keeles kasutatakse väljendeid *CLIL (Content and Language Integrated Learning)*, *CLIC (Content and Language Integrated Classrooms)* ja *BILD (Bilingual Integration of Languages and Disciplines)* ning prantsuse keeles *EMILE (Enseignement d'une Matière par l'Intermédiaire d'une Langue Etrangère)*.

- K. arvestades, et kahepoolsed kokkulepped võivad olla sisserändajaid puudutavate hariduseesmärkide saavutamise üheks vahendiks, kuid üldjuhul takistavad nende sõlmimist eelarvelised raskused või poliitilise tahte puudumine;
- L. arvestades, et Euroopa Liidu meetmed selles valdkonnas on seni olnud peamiselt seotud õpetajate kutseõppe, noorte vahetuse ning vastavate seminaride ja kursuste korraldamisega, mis kaugeltki ei ammenda võimalikke vahendeid, mille abil aidata kaasa heade tavade levimisele ja juurdumisele,

Laste õigused koolisüsteemis ja liikmesriikide kohustused

1. on seisukohal, et sisserändajate kooliealistel lastel on õigus riiklikule haridusele, hoolimata sellest, milline on nende perekonna õiguslik seisund, ning et nimetatud õigus hõlmab vastuvõtjariigi keele õpet, piiramata nende laste õigust emakeelsele õppele;
2. on seisukohal, et isegi juhul, kui sisserändajate lapsed ja/või järeltulijad (teine ja kolmas põlvkond) valdavad vastuvõtjariigi keelt, on asjakohane võimaldada sellistele lastele juurdepääsu nende endi keelele ja päritolukultuurile ning jätkata asjakohaste meetmete riiklikku rahastamist;
3. rõhutab, et äärmiselt tähtis on võtta alg-, põhi- ja keskkoolides pedagoogilisi tugimeetmeid, mis kergendaksid sisserändajate laste kohanemist, et vältida nende sattumist teistega võrreldes ebavõrdsesse olukorda, eriti juhul, kui nad ei valda vastuvõtjariigi keelt;
4. kinnitab, et hariduse võimaldamine sisserändajatele ei tohi kahjustada vastavas haridussüsteemis kasutatava õppekeele arengut, eriti kui tegu on vähemuskeelega;
5. kutsub liikmesriike julgustama erineva taseme haridusasutustes meetmeid, mille abil tagada keeleline mitmekesisus, mis ei piirduks vaid levinumate Euroopa keeltega, ja alternatiivide olemasolu ametlikule õppekeelele;
6. kutsub liikmesriike üles kõrvaldama pedagoogilisi, administratiivseid ja juriidilisi takistusi, mis tänu keelebarjäärile raskendavad nimetatud eesmärkide saavutamist;
7. on seisukohal, et nimetatud meetmeid võttes, tuleb vältida sisserändajate lastele ebaproportsionaalsel viisil teiste lastega võrreldes suurema koormuse tekitamist, mis võib viia selleni, et sisserändajate lapsed keelduvad lisatundides käimast;

Euroopa Liidu roll heade tavade edendamisel

8. tunnustab komisjoni toetust haridussüsteemidele, mis tagavad õpilastele varakult lisaks emakeelele veel kahe keele õppe;
9. märgib ära vajadust kasutada erinevaid meetodeid lõimimise edendamiseks mitmekeelsuse abil, näiteks võõrkeelset aineõpet (*CLIL method – Content and Language Integrated Learning*), mis on osutunud küllaltki tõhusaks nii keeleõppe kui erinevat päritolu laste kultuurilise lõimimise seisukohalt;

10. palub komisjonil suurendada toetusi õpetajate eriväljaõppeks, eriti juhul, kui viimased on pärit sisserändajate päritolumaalt ja huvituvad erinevatest meetoditest, mis puudutavad lõimimist mitmekeelsuse abil (näiteks võõrkeelne aineõpe, kirjaoskuse omandamine mitmes keeles või sisserändajate emakeeles), ning sisserändajate keelte kaasamiseks programmide Leonardo da Vinci, Euroopa Noored ja Sokrates (alaprogrammid Comenius ja Grundtvig) sihtkeelte hulka, pöörates erilist tähelepanu tegevustele, millesse on kaasatud sisserändajate lapsed ning sisserändajate kogukondadega tegelevad õpetajad ja sotsiaaltöötajad;
 11. rõhutab, et tuleks toetada kooliprogrammide väliseid haridusprojekte, mille eesmärgiks on vastuvõtjariigi keele ja kultuuri õpetamine sisserändajatele, kes ei ole kooliealised, ning mis aitavad luua dialoogi sisserändajate kogukondade kultuuri ja ajaloo ning vastuvõtjapiirkondade kultuuri ja ajaloo vahel; rõhutab lisaks, et eriti tuleb tähelepanu pöörata projektidele, millesse on kaasatud lapsevanemad, iseäranis emad;
 12. kinnitab, et nimetatud poliitika elluviimisele aitaks muu hulgas kaasa ELi toetus üleeuroopalise võrgustiku loomisele koolidest, kes mitmesuguste meetoditega julgustavad lõimimist mitmekeelsuse abil; arvab samuti, et nimetatud võrgustikus võiksid vastava liikmesriigi nõusolekul osaleda need koolid, kes soovivad viia ellu ühenduse haridusprojekte, mis vastaksid ülalpool nimetatud õppe-, suhtluse- ja kultuurialastele vajadustele;
 13. palub komisjonil kehtestada laiahaardelise elukestva õppe programmi perioodi 2007–2013 eelarvevahenditest toetussummad nimetatud algatuste elluviimiseks;
 14. kinnitab, et EL peab kas välis- ja naabruspoliitika või ühenduse kultuuri-, haridus-, noorsoopoliitika- või meediasektorisse kuuluvate programmide raames pöörama rohket tähelepanu sisserändajate päritoluriikide kultuuriteoste levitamisele, mis peaks toimuma eelkõige vastuvõtjariiki haridussüsteemi kaudu;
 15. kutsub liikmesriikide kohalikke ametivõime üles pidama neid lähtekohti sõpruskoolide projektide juures silmas;
- o
- o o
16. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.